

człowiek o kilku życiorysach

Eryk Lipiński
Pamiętniki
403 s. ; 25 cm

Warszawa : Wydawnictwo Iskry, 2016
741/744.071(438):741.5(438):94(438).08.008(438):929-051(438)*19*

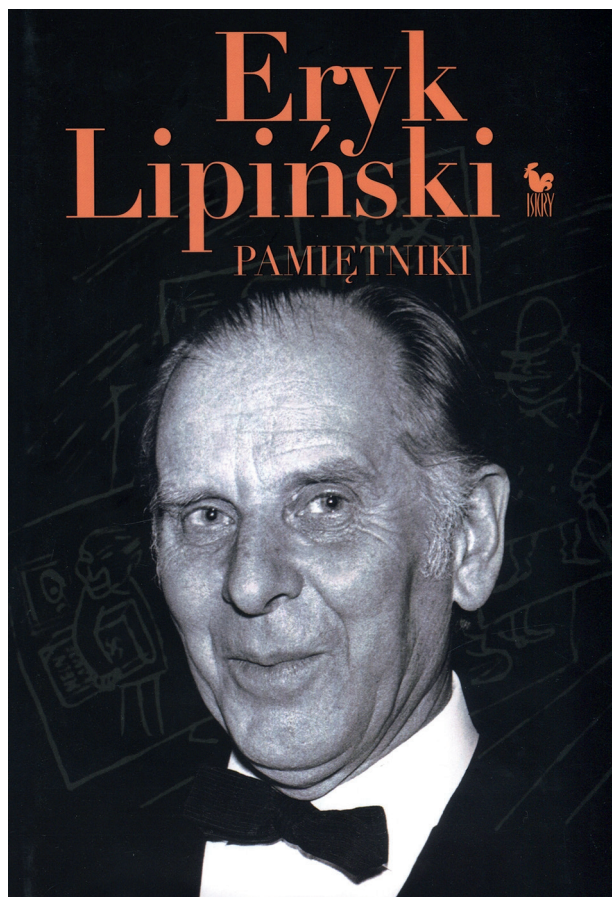
Martyna Musiał

Zygmunt Kałużyński we wstępie do „Pamiętników” Eryka Lipińskiego stwierdził, że autor miał kilka żyć. Czytając autobiografię słynnego rysownika, nie sposób oprzeć się wrażeniu, że to prawda. Historycznymi wydarzeniami, które przeżył i w których uczestniczył, odwiedzionymi miejscami, ciekawymi ludźmi, których spotykał, a także zajęciami i pasjami, mógłby z powodzeniem zapisać kilka życiorysów.

ERYK LIPIŃSKI BYŁ JEDNYM z najbardziej znanych polskich karykaturzystów, ale również autorem grafik i plakatów, scenografem, konferansjerem, eseistą, satyrykiem i miłośnikiem sportu. Był inicjatorem pisma satyrycznego „Szpilki”, w którym publikowali swoje prace czołowi literaci i plastycy. Założył również Muzeum Karykatury w Warszawie, gdzie pracował jako kustosz.

„Pamiętniki” to wspomnienia spisane po latach, już pod koniec życia. Zadziwia dokładność, z jaką autor przypomina sobie zdarzenia, nazwiska, a nawet adresy. Retrospekcje nie są chronologiczne, Lipiński uniknął jednak chaosu, porządkując je tematycznie.

Opowiada więc o rodzinie – przodkach, koligacjach, rodowych legendach – w sposób iście kronikarski, sucho i niemal bez emocji, jednak przytaczając mnóstwo faktów. Wspomina swoje dzieciństwo w Moskwie i Warszawie, dorastanie, szkołę, pierwsze płatne prace, w końcu studia w Akademii Sztuk Pięknych. Przypomina o swoim zacięciu do sportu, i trudno nie zauważyć, jak bardzo jest dumny z własnych osiągnięć na tym polu. We wspomnieniach dotyczących drugiej wojny światowej opowiada o codziennym życiu w okupowanym kraju, o związanych z trudną sytuacją problemach finansowych, działaniach w charakterze faszystersza dokumentów, pobycie w obozie koncentracyjnym w Auschwitz i kilkukrotnych odsiadkach w więzieniu.

Charakteryzuje również lata powojenne, szczególnie życie kulturalne. Przytacza mnóstwo anegdot i przygód dotyczących przyjaciół, wśród których znaleźli się m.in. Breza, Brzechwa, Gątczyński, Gombrowicz, Hłasko czy Tuwim. Sporo miejsca poświęca opisom żartów, które robił znajomym.

Z „Pamiętników” wyłania się portret człowieka obdarzonego dużym poczuciem humoru (pozwalającym mu niejednokrotnie uniknąć kłopotów), który nawet w niesprzyjających okolicznościach stara się zachować dystans i uśmiech na twarzy. Kto wie, może właśnie dlatego tak bliskie były mu satyra i karykatura?

Jedynie, czego brakuje we wspomnieniach samego autora, patrząc z perspektywy czytelnika, to szczegółów z życia prywatnego, rodzinnego. Lipiński zajmuje się głównie sferą zawodową, rozwijającą się karierą i dokonaniem w różnych dziedzinach twórczości czy sportu.

„Pamiętniki” Lipińskiego są wznowieniem książki wydanej przed 30 laty, redakcja postarała się jednak o pewne dodatki niedostępne w przeszłości. Są to na przykład listy do żony, które autor pisał w czasie Powstania Warszawskiego. Wstawione są też niepublikowane dotąd zdjęcia rodzinne i kolorowe reprodukcje jego prac (plakatów i rysunków) oraz kalendarium życia i twórczości. ■